

UNIAREA POPORULUI

ABONAMENTUL:

Un an 180 Lei
Pe jumătate 90 Lei
In America pe an 2 dolari.

Iese odată la săptămână

Adresa: „UNIAREA POPORULUI”, Blaj, Jud. Târnava-mică
Director: ALEXANDRU LUPEANU-MELIN

ANUNȚURI ȘI RECLAME

se primesc la Administrație și se plătesc: un șir mărunț odată 5 Lei.
a doua și a treia oră 4 Lei.

Marele năcaz al plugarilor

— Au bucate destule, dar bucatele nu au preț
Lucrurile însă se vor schimba în curând spre bine —

Ni-a dat Dumnezeu roadă îmbelșugată. Hambarele sunt pline, cucuruzele se coc și nu vor încăpea în coșuri. Ce folos însă, că bucatele n'au preț. Ele se vând cu prețuri de bajocură, așa că plugarul n'a câștigat nimica. Era mai bine pentru el, când avea bucate mai puține și le vindea cu preț mare, decât acum, când are bucate din belșug, însă prețurile sunt pe jumătate ca anul trecut.

Acest mare năcaz al plugarilor l-a înțeles de mult guvernul. De aceea a căutat și caută cu toate mijloacele, să vină în ajutorul plugarilor. Insuși dl primministru Maniu face tot ce-i stă în putință ca să înlăture acest mare năcaz, ca deosebirea de preț a bucatelor să nu intre în mâna speculanților, a celor ce n'au muncit și nu muncesc, ci într'a plugarilor harnici, cari cu sudoarea leței lor au muncit din greu pământul.

Iată mijloacele pe cari le folosește guvernul pentru scăparea din belea a plugarilor:

1. Banca Națională a dat un împrumut de 300 milioane lei pentru *însămânțări*, și anume numai județelor, unde grâul a degerat și trebuie adusă sămânța din altă parte. Aceste județe sunt: Călărași, Durostor, Constanța, Tulcea, Cetatea Albă, Ismail, Cahul, Tighina, Lăpușna, Tecuci, Tutova, Covurlui, Brăila, Râmnicul-Sărat, Ialomița și Teleorman.

Procurarea sămânțelor se va face de către Camerele Agricole, iar plata o vor face cooperativele. Acest împrumut se dă pe termen de 9 luni.

2. Al doilea împrumut pe care-l dă Banca Națională este de un miliard lei, și acesta este pentru *finanțarea recoltei*. Ce va să zică aceasta? Banca Națională dă împrumut un miliard lei băncilor populare, ca acestea să dea, în schimb bucatelor pe cari le depune oricare plugar în magazinul lor, 80 la sută din prețul de astăzi al grâului, orzului, ovăsului sau fasolei. După ce a adunat apoi bucatele, banca populară le vinde, nu samsarilor ci marilor neguțători din străinătate, și astfel câștigă și folosul pe care l-ar avea samsarii.

Apoi face scoata, cu cât a vândut bucatele, reține numai atâta camătă cât este iertat după statute, și dă plugarilor toți banii cât sunt vrednice bucatele depuse.

Prin aceasta plugarul câștigă foarte mult. El capătă banii numai decât. Își acopere cu ei lipsurile și năcazurile. Bucatele însă nu și le-a prădat pe nimica, ci primește prețul cel mai mare care se poate.

A mai poruncit apoi guvernul ca băncile populare să pășuiască pe plugari, până ce ei vor putea vinde bucatele cu prețuri cinstate. În felul acesta se nădăduște că, plugarii ne mai fiind siliți să vândă cu orice prețuri, bucatele se vor scumpi iar samsarii se vor împuțina.

3. A treilea mijloc pentru scoaterea plugarilor din năcaz este înființarea a cât mai multe bănci populare și cooperative. Guvernul a dat poruncă conducerii cooperativei, să facă tot ce-i stă în putință ca, în curs de cel mult o săptămână-două, în fiecare sat de dai Doamne să se înființeze câte o bancă populară sau cooperativă. Dacă într'un sat se găsește 50 de oameni cu câte 100 lei la șerpar, înființază numai decât o bancă populară, și primesc îndată împrumuturi ieftine, fără de a fi siliți să-și prădeze bucatele pe nimica.

Din cele înșirate aici oricine poate să vadă, cât se obosește guvernul de astăzi ca plugarul, talpa țării, să fie cât mai îndestulit și fericit. Noi nu facem politică. Gazeta noastră n'are nici o legătură cu nici un guvern, și nu face curte nici unuia. Trebuie s'o mărturisim însă, cum a mărturisit-o și dl Nicolae Iorga, marele învățat al neamului, într'un articol mai nou din gazeta sa „Neamul Românesc”, că — cu toate că *„fierbe cazanul satanei”*, vorbele dlui Iorga, adecă cu toate că dușmanii guvernului încearcă să-l slăbească și trântescă cât mai de grabă, — trebuie să-i recunoaștem acestui guvern două însușiri bune: 1. „întâi o netăgăduită dorință de a face ceva, de a înoi, de a deschide drumuri”, 2. „în ciuda asigurarilor liberalilor, cari luaseră în stăpâ-

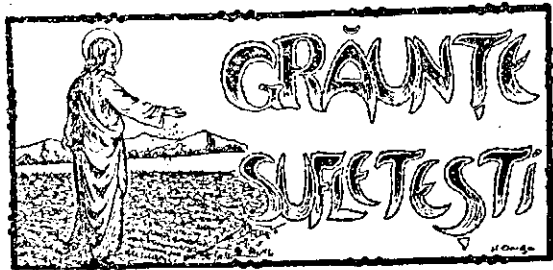
nire mintea nobilului rege Ferdinand, se dovedește că nu numai liberalii, și nu numai cu ajutorul liberalilor se poate governa în România. De aceea mă bucur — adaugă dl Iorga — că după nouă luni dl Maniu e la locul său”.

Vremurile mai bune, despre cari scrieam într'un număr trecut, s'au ivit deci, și România va înainta într'una, dacă țărani ei vor fi cuminte și vor asculta de ceice le vreau binele. Din îngrijirea guvernului de acuma marele năcaz al țaranilor va trece cu bine.

Numiri de profesori și directori la școlile din Blaj. Preaveneratul Consistor Arhiepiscopesc din Blaj a numit următorii profesori noi la școlile din Blaj: la Academia de teologie pe pâr. Dumitru Neda pentru filosofie și pedagogie. La liceul de băieți pe dl Emil Mesaroș pentru științele naturale; pe pâr. Ștefan Manciulea din Straja pentru geografie; pe pâr. dr. Septimiu Todoran, sosit de curând dela Roma, pentru religie. La liceul de fete: pe pâr. Dr. Coriolan Sabău pentru religie; pe dsoara Aurelia Ienășel pentru științele naturale. Abzicerea dnei Anastasia Pop n. Maniu din postul de directoară al liceului de fete a primit-o, numindu-l pe directorul gazetei noastre, dl Alexandru Lupeanu, director al aceluși liceu, iar pe redactorul gazetei noastre, pâr. Iuliu Maior, de director-ajutor la liceul de băieți. La școala normală de băieți, imbolnăvindu-se directorul, pâr. Valer Suciu, a fost încredințat cu conducerea școlii pâr. profesor Nicolae Popp.

Dela ministerul de războiu s'au furat un miliard și jumătate lei. Ziarul „Lupta” dela București scrie că, făcându-se cercetare la ministerul de războiu, s'a constatat că funcționarii dela acel minister au furat cam 1 miliard și jumătate lei. Toate aceste furturi s'au făcut sub guvernele de mai înainte. Mai mulți dintre acei funcționari vor fi deținuți în curând.

Un automobil a omorât pe cel mai bătrân om al lumii. Am arătat și noi anul trecut că cel mai bătrân om al lumii este Aga Zira dela Constantinopol, care împlinea tocmai 143 ani de viață. O fabrică de filme (chipuri cari se aruncă pe pânză la cinematograf) din America l-a rugat să meargă la America, ca să-l fotografieze pentru o piesă de cinematograf. Bătrânul, făgăduindu-i-se o plată bună, s'a hotărât să și plăce, dar tocmai în clipita când să se urce pe corabic, un automobil l-a călcat, iară bătrânul a murit.

Apostolul sărbătorii

14 Septembrie.

Inălțarea onoratei și de viață făcătoarei Cruci

I. Corinteni 1, 18-24.

18. Fraților, cuvântul crucii celor pieritori nebunie este, iară nouă, celor ce ne mântuim, puterea lui Dumnezeu este.

19. Căci scris este: „Pierde-voiu înțelepciunea înțelepților, și știința celor știutori o voiu lăpăda”.

20. Unde este înțeleptul? Unde este cărturarul? Unde este întrebătorul veacului acestuia? Au doară nu a făcut Dumnezeu nebună înțelepciunea lumii acesteia?

21. Căci de vreme ce în înțelepciunea lui Dumnezeu nu a cunoscut lumea prin înțelepciune pe Dumnezeu: bine a voit Dumnezeu prin nebunia propovăduirii a mântui pe cei credincioși.

22. Pentrucă și Iudeii semn cer, și Grecii înțelepciunea caută;

23. iară noi propovăduim pe Hristos cel răstignit, care Iudeilor este sminteală, iară Grecilor nebunie;

24. dară celor chemați, atât Iudeilor cât și Grecilor, propovăduim pe Hristos, puterea lui Dumnezeu, și înțelepciunea lui Dumnezeu.

18 In stihul de mai înainte sf. apostol Pavel spune că el vestește evanghelia lui Hristos »nu întru înțelepciunea cuvântului«, adică nu cu vorbe alese, spuse pe placul învățaților, ci cu vorbe simple, pe cari să le înțeleagă toți, și cei mai simpli și mai neînvațați, »ca să nu se facă zădarnică crucea lui Hristos«, adică ascultătorii să nu fie de credința greșită că cuvintele alese ale apostolului i-ar mântui, și nu crucea lui Hristos, adică vrednicile câștigate de Isus pe lemnul crucii pentru mântuirea lumii. In stihul de față apoi sf. apostol Pavel arată că filosofii, adică învățații păgâni, precum și cărturarii Iudeilor socotesc vestirea crucii sau a evangheliei de o nebunie, pentrucă ei nu înțeleg tainele acelea sfinte și mari, cum este întruparea Domnului sau prefacerea pâinei în trupul și a vinului în sângele Domnului. Minte omenească singură nu este adică în stare să-și tâlcuiască, cum s'a hotărât Dumnezeu Fiul, să părăsească mărirea cerească și să se facă om muritor pentru a noastră mântuire; nu poate să înțeleagă, cum, îndatăce rostește preotul cuvintele: »Luați mâncăți« și »Beți dintru acesta toți«, pâinea de pe altar nu mai este pâine, ci trup din oarne și oase, iară vinul nu mai este vin, cu toate că miroasă a vin și are gust de vin, ci sângele roșu și cald al Mântuitorului. Acest cuvânt adică această învățătură sau propovăduire celor pieritori, adică celor necredincioși, cari adică sunt pe calea peririi, nebunie este. Nu așa însă nouă, celor ce, având credință, suntem pe calea mântuirii. Nouă cuvântul crucii nă este înțelepciunea lui Dumnezeu. Pentru noi credincioși cuvântul crucii, adică vestirea evangheliei, nu este o învățătură moartă, — dupăcum sunt multele feluri

de filosofii cari îl lasă pe om în starea lui sufletească de mai înainte, — ci o învățătură vie și lucrătoare, care-și arată puterea sa dumnezească în cei credincioși, făcându-i mai tari decât diavolul și decât lumea, și învățându-i toată virtutea.

19. Cele scrise aici sunt luate din cartea lui Isaie prorocul (39, 14) și au înțelesul următor: Zădarnic caută Iudeii cei necredincioși și filosofii greci altă cale a mântuirii. In ce chip dovedise adică Dumnezeu pe vremuri că a fost zădarnică și deșartă înțelepciunea sâtenicilor împăratului Ezechie, cari voiau să scape cu ajutoare omenești din impresurarea Asirienilor, așa va rușina și acum și totdeauna înțelepciunea lumii acesteia, care cercă altă cale de mântuire decât cuvântul crucii sau al evangheliei. Așadară înțelepciunea omenească nu e potrivită pentru răspândirea evangheliei.

20. Dovada cea mai bună că înțelepciunea omenească nu este potrivită pentru răspândirea evangheliei este, că nici unul dintre apostoli nu este nici înțelept adică filosof grec, nici cărturar iudeu, nici întrebătorul veacului acestuia, ci toți până la unul, sunt niște pescari sau meseriași simpli, fără învățătură. Prin faptul acesta Dumnezeu a arătat și dovedit mai clar decât lumina soarelui, că el nu prețuește de loc înțelepciunea lumii acesteia, ci că o socotește chiar de nebună.

21. Grecii și Iudeii cei învățați, cu toate că așa de mult se făloșeau cu filosofia lor, nu au putut ajunge la cunoștința Dumnezeului celui adevărat. De aceea bine a voit Dumnezeu »prin nebunia propovăduirii« adică prin vestirea crucii lui Hristos »a mântui« nu pe toți, ci numai pe cei credincioși, și aceasta a făcut-o anume, ca să rușineze înțelepciunea cea deșartă a oamenilor.

22. Că de câte ori au cerut Iudeii semne, se vede din: Mateiu 12, 38: »Atunci au răspuns unii din cărturari și farisei, zicând: Învățătorule, vrem să vedem semn dela tine!« Din Mateiu 16, 1: »Și apropiindu-se fariseii și saducheii, ispitind l-au rugat pe el să le arate lor semne din ceriu«. Din Ioan 6, 30: »Deci i-au zis lui (Iudeii): »Ce semn faci tu, ca să vedem și să credem ție?»

Iar Grecii, — cărora Dumnezeu nu li-s'a descoperit ca Iudeilor și înainte cărora n'a făcut minuni, ci i-a lăsat să fie povățuiți numai de mintea lor omenească, în care s'au și increzut —, caută numai înțelepciune, cercă a-și făuri o învățătură care să îndestulească dorințele lor mai înalte. De aceea nici pe unii nici pe alții nu-i îndestulește propovăduirea apostolilor.

23. Hristos cel răstignit le era Iudeilor »piatră de împiedecare și piatră de sminteală« (I. Petru 2, 8); ei adică credeau că Mesia cel mult așteptat va porni cu războiul împotriva Romanilor și va scăpa țara de sub jugul lor, când colo el propovăduiește evanghelia blândeței și tot al doilea cuvânt eșit din gura lui este pacea. Grecii apoi îl socoteau drept nebun. Cum se poate una ca aceea, — se gândeau ei cu filosofia lor cea omenească — ca un Dumnezeu să moară și, om drept și înțelept fiind, să-și aleagă tocmai moartea cea mai de ocară.

24. Iudeilor celor încreștinați însă Hristos cel răstignit nu le este mai mult sminteală, ci Mesia cel mult dorit, adică »puterea lui Dumnezeu«, care lucră necăcetă prin vestirea apostolească, înzind

toate. Iară Grecii cei încreștinați află în crucea lui Hristos înțelepciunea pe care o căutaseră, adică ei înțeleg acuma taina cea mare a răscumpărării, pe care Dumnezeu în marea sa înțelepciune, a pregătit-o oamenilor.

* * *

Urmând gândurile apostolului, să urmărim cu toată seriozitatea dezvoltarea împărăției lui Isus, care se părea Iudeilor sminteală, iară păgânilor nebunie, și tot cam așa li-se pare și păgânilor adică necredincioșilor de astăzi.

Înainte de toate apostolii erau puțini, pescari simpli, săraci, necărturari, niște iudei necunoscuți, urși de o lume întreagă și cu toate acestea au biruit lumea. Ei au biruit pe dumaniile cei mai groaznici: diavolul, păcatul, moartea, iadul, împărății, filosofii, oratorii cei străluciți, pe Greci, pe barbari, legile cele stricte, judecătorii, credințele cele mai vechi, și chiar și vremurile. Nu s'au folosit de cuvinte înalte, nici de filosofie, nici de știință, ci numai de cuvântul lui Dumnezeu, de predicarea evangheliei. In vreme foarte scurtă ei au străbătut întreagă lumea cunoscută în vremurile acelea. Având harul lui Dumnezeu, au suferit cu drag amenințările cele mai sălbatice, pedepsele cele mai groaznice, moartea cea mai de ocară și mai dureroasă. N'au propovăduit pe Dumnezeu cel mare și puternic, pe Dumnezeul mării, ci pe un Dumnezeu răstignit, Iudeilor sminteală iară păgânilor nebunie, și o învățătură care nu numai că nu place trupului și simțurilor sale, ci dimpotrivă se luptă împotriva aceluia.

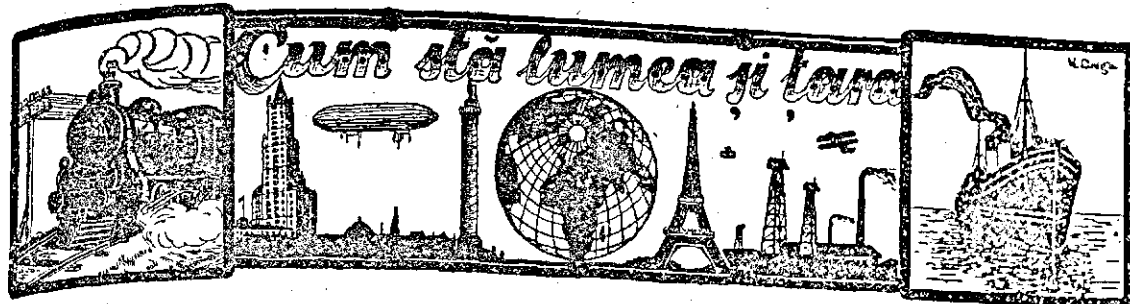
Și, cu toate acestea, ce se întâmplă? Regele Solomon a domnit numai în mica țară iudevească; puternicul împărat Darie numai asupra Babilonenilor și a Parților; faraonii cei vestiți numai asupra Egiptenilor; Nabuchodonosor, din India până la Etiopia; Alexandru Macedon a trecut în Asia și a biruit-o, dar n'a putut-o stăpâni; tot așa și-au avut țările lor Germanii cei vechi, Britanii și Romanii, iar în vremurile mai nouă Germanii, Englezii, Francezii și Rușii. Împărăția lui Hristos însă se ridică dela o margine la alta a pământului, dela polul nordic peste ecuator (brăul de miazăzi al pământului) până la polul sudic. Lui nu i-se închină numai o seamă de popoare, ci toate popoarele lumii, începând cu cele mai culte și mai mari, până la cele mai sălbatice și mai necunoscute. Pe întreg rotogolul pământului i-se ridică altare, pretutindenea i-se închină, în toate părțile stăpânește, tuturor le este Părinte, tuturor rege și împărat, tuturor judecător, tuturor Dumnezeu și Domn.

Din sminteală și nebunie evanghelia Domnului a devenit îndreptare și cuminenie, cetind-o toată lumea și toate popoarele pământului, iară astăzi sute de milioane se închină lemnului celui de ocară, zicând: »Crucea tale ne închinăm Hristoase, și sfântă învierea ta o lăudăm și o mărim«

S'a împlinit deci întru toate vorba Mântuitorului: »Îndrăzniți, eu am biruit lumea«, și el împărățește în veac, oricât îi stă împotriva diavolul și argații săi.

Iuliu Maior.

O corabie se înecă în 5 minute.
Două mari corăbii s'au ciocnit într-una din nopțile săptămânilor trecute, nu departe de malurile Californiei (America), o corabie de marfă cu alta de persoane. Cea din urmă s'a și cufundat în curs de 5 minute. Nenorocirea s'a întâmplat așa de pe neașteptate, încât matrozii n'au avut vreme nici să arunce luntrile de scăpare în apă. Au perit în valuri 74 oameni, în frunte cu căpitanul vaporului.

Ce mai e nou în politică

— Liberalii, averescanii și lupiștii luptă din greu împotriva guvernului, dar nu prea reușesc. — Ce spun dnii Nicolae Iorga și Vasile Goldiș despre guvernul dlui Maniu. — Partizanii dlui Iorga e vorba să intre în guvern, iar dl Iorga să fie președinte al Camerei. — Bogățiile țării se vor scoate din mâinile liberalilor, ca să aibe țara folos de ele. — Cât a câștigat România la Haga. — Ce e cu procesul optanților unguri. —

Politica e un cazan care fierbe într'una. Ceice fac focul și-l țin pururea nestins, oamenii politici, se gândesc totdeauna că doară doară se va frige careva dintre ceice îl păzesc, și atunci, până ce se vindecă cel rănit, ajung ei să păzească cazanul.

Liberalii tare sunt năcăjiți că național-trăniștii au putut sta nouă luni la putere. Ei credeau că într'o lună-două se vor frige și vor ajunge tot ei să păzească acel cazan, din care așa de bine s'au înfruptat zeci de ani de-a rândul. Lucrul a eșit însă altfel. Oricât au lucrat împotriva dlui Maniu și a soților lui, nu l-au putut răsturna, iar dl Iorga a putut constata într'un articol al său, că «nu numai liberalii și nu numai cu ajutorul liberalilor se poate guverna în România». Și această constatare e mare lucru, așa de mare de nici seamă nu ne putem da de el.

În aceeaș vreme vine dl Vasile Goldiș, președintele «Astrei», fost ministru de culte în guvernul dlui Averescu, și declară iarului ungurese «Ellenzék» dela Cluj, că

singurul guvern menit să facă față actualei (de acum) stări de lucruri, nu putea fi decât guvernul dlui Maniu, care se bucură de încrederea țării și are un program sănătos de dezvoltat. Dl Goldiș crede că este o mare greșală a opoziției, care se agită fără motive temeinice, în loc să lase guvernul să lucreze în liniște la reînnoșarea și întărirea țării. Este în joc viitorul țării, și oamenii politici cu răspundere au datoria să vadă clar acest lucru.

Dar cu toate aceste șeful dlui Goldiș, dl general Averescu, sosind acasă din străinătate, încearcă și el să răstoarne guvernul dlui Maniu, convocând comitetul de conducere al slabului și aproape mortului său partid, iară dl dr Lupu cere dela dl Maniu să facă cercetare la Hunedoara, pentru că la alegerea trecută, prea puțini oameni s'au zăpăcit și în loc să pună pecuțel pe roată, l-au pus pe roata dublă a dlui dr Lupu. Dl Maniu i-a făgăduit că va face cercetare, și a și trimis pe dl inspector Al. M. Ștefănescu să caute dreptatea dlui dr Lupu.

În toamna aceasta dl Maniu va reduce cu siguranță numărul miniștrilor săi, conform legii aduse în vară. Atunci e vorba să facă o strânsă colaborare cu partidul dlui Iorga. Dacă vor putea ajunge la bună înțelegere, dl Ștefan Cicio Pop ar abdice de președinția Camerei, iar locul D-Sale l-ar ocupa dl Iorga. Cum liberalii nu mai au de gând să intre în parlament, guvernul va declara locurile vacante și va da sprijin partizanilor dlui Iorga să intre cât mai mulți în parlament. Tot atunci e vorba să imbie partidului dlui Iorga un minister și un subsecretariat de stat.

Tot la toamnă se vor aduce multe legi, cari vor scoate din mâna liberalilor avuțiile cele mari ale țării: băile de aur și de cărbuni, marile fabrici dela Hunedoara și gazul metan, care iasă din pământ la Șaroșul-Unguresc și la Șarmășel. Trebuie adevărat să se știe că toate marile bogății ale țării au intrat pe mâinile liberalilor, cari s'au îmbogățit și se îmbogățesc an de an, iar țara și locuitorii sărăcesc zi de zi. Tot mai mult se adevărește în cele nouă luni de guvernare național-trăniștă, că cecece s'a spus și declarat la marea adunare dela Alba-Iulia, că adevărat liberalii sunt dușmanii țării, este adevărat. Ei au lăsat adevărat țara într'o stare atât de tristă, încât foarte mult trebuie încă până se va putea aduce la cale.

Spuneam în numărul trecut, că România a rămas mulțămăită de rezultatul conferinței dela Haga. Se naște întrebarea, ce am primit noi acolo. După cum ne asigură dl Titulescu, noi vom primi dela Germani o despăgubire de câte 2 milioane mărci aur la an, vreme de 37 ani, adică cu totul vreo 2 miliarde și jumătate lei. Cu toate că pagubele noastre de războiu sunt mult mai mari, și, după dreptate ar trebui să primim mult mai mult, totuș

Foia „UNIRII POPORULUI”

De vrei!

De vrei să-ți fie traiul lin,
Și cerul tău un cer senin;

De vrei să ai la casa ta
Cum au și alții, coșul plin;

De vrei să ai în beciul tău,
Cum au și alții, buți cu vin;

Muncește zilnic, ne 'ncetat
Și nu urî pe-al tău vecin;

Gândește-te la Dumnezeu,
Și fii adevărat creștin;

Primește 'n casă pe sărac,
Și dă sălaș la cel străin;

Și-atunci, tu jericit vei fi
În vecii vecitor „amin”.

Ion Lascu-Dumbravă.

Nana Evă și Regele Carol

Era în primăvara anului 1914 când nana Evă din Lemnia, județul Sălaj, a rămas văduvă cu copii mulți.

Ce să facă? În cotro s'o ia ea s'o mai poată lanoda de pe o zi pe alta.

Ca tot omul năcăjit, s'a socotit să ia lu-

mea'n cap, să plece „la țară”, adevărat în Țara Românească, ca să-și caute ceva rost de traiu și să aducă vre-o doi bănișori pe sama căsii și pe sama copiilor orfani.

Își pune hăinuțele în desagi și merinde pe drum și pleacă cu mașina dela Jibou spre pământul unde toată lumea grăește numai românește și unde truda omului se plătește mai bine.

Mașina fluieră și o ia razna șerpuiind printre dealuri către Cluj, Teiuș, Brașov. Trece munții cari despart frate de frate și o duce pe nana Eva în țara mult dorită de toată suflarea românească din Ardeal.

Gândul nanei era să ajungă la București, inima Țării Românești, căci așa auzise pe acasă că la București plouă lei, nu alta.

Pe drum însă a dat în povești cu alți drumari și a înțeles că și la Ploești poți face parale dacă muncești și ești om de omenie.

Se hotărăște dar nana Evă să nu meargă mai departe și să steie la Ploești.

Gândul acesta a fost poate chiar dela Dumnezeu, căci la Ploești a aflat de lucru la curtea unui boier cu numele Iorgu.

Nana Evă a lucrat la curtea boierului cum a știut mai bine. Și-a purtat cinstea și omenia, ca să nu se audă nici o vorbă rea după o româncă din Ardeal. Spăla vase, spăla rufe și făcea tot ce trebuia de rândul căsii. Ba mai ajuta și la fiert. Mai scufunda și dansa câte o dată linguroiul în cele oale boierești, ca să fie mâncarea mai cu gust, așa cum e obiceiul la femeile noastre din Ardeal.

Și dacă e vorbă de mâncare apoi mână-careea cea mai de frunte a românului e mămăliga.

Mămăliga încă se făcea de multeori la curtea boierului Iorgu. Dar cu una nu se putea împăca nana Evă.

— „Mămăliga nu se face așa — zicea nana — că preseri fărina în oală și apoi o tot mesteci roată-roată. Așa se lățește pe tăier și se lipește pe fund. Apoi nu are nici un gust. Cine mai face așa mămăliga? Asta-i numai „tiricar la pui”.

Și s'a apucat nana Evă într'o seară și a făcut ea mămăliga așa cum știa dansa. A făcut-o cu brânză și cu unt.

Când a fost la cină nu se puteau mira boierii, ce bucată minunată e mămăliga pregătită de nana Eva.

Într'o zi de toamnă cam pe la cules s'a întâmplat că chiar Maiestatea Sa Regele Carol a voit să ste pe cină la boierul Iorgu din Ploești, încunjurat de boieri mulți și ghenerali dela curtea împărătească. Ce s'a socotit boierul Iorgu: „Hai să dau Maiestății Sale mămăliga pregătită de nana Evă.”

Și s'a pus nana pe lucru. A făcut o drăguță de mămăliga cu brânză, cu ouă și cu unt proaspăt.

Când a ajuns cratița cu mămăliga dinaintea Regelui Carol, i s'a invescit fața împărătească și a mâncat cu multă poftă. Mâncău și boierii și gheneralii pe întrecute.

Când a fost cina pe isprăvite a zis Re

trebuie să ne îndestulim și cu atâta, cu atât mai ales că la început nu era să primim aproape nimic.

*

În ce privește procesul optanților, care se va desbata în toamna asta din nou în fața Ligii Națiunilor, atât dl. Titulescu, reprezentantul nostru la Liga Națiunilor, cât și dl. Apponyi, reprezentantul Ungurilor, au primit ca dl. Henderson, ministrul de externe al Angliei, să facă pe mijlocitorul între cele două state. Dară fiindcă dl. Henderson este membru nou al Ligei Națiunilor, și nu cunoaște afacerea, el a cerut să i-se dea vreme ca s'o studieze. Sfatul s'a învoit la aceasta, iar dl. Henderson s'a pus pe lucru. Hărțile pe cari trebuie să le cetească dl. Henderson sunt vravuri foarte mari, și el nu crede că va putea să le isprăvească în toamna aceasta, așa că judecata nu se va putea aduce până la primăvară.

Nenorocirile se țin lanț în Sălciua de jos

Domnule Redactor,

Noi locuitori de pe valea Arieșului, jud. Turda, trăim vremuri foarte grele. O nespusă jale și nenorocire a dat peste capetele noastre, mai ales în comuna Sălciua de jos. De săptămâni de zile vitele ne sunt bolnave, de gură și picioare, stau sărmanele animale căzute pe jos, nu pot umbla și nici mânca, aproape mor de foame.

Dar de altă parte avem o pagubă foarte mare, că ni-se prăpădesc pe câmp bucatele, căci din cauza vitelor că sunt bolnave, nu ne putem aduce de pe câmp grâul secerat, fânul

gele Carol: „Acum s'o vedem pe aceea care ne-a făcut cina aceasta bună“.

Boerul Iorgu a dat poruncă, să vie nana Evă în prânzitorul cu pereți de oglinzi.

Intră nana Evă în fața Regelui, se închină cuviincios și îi sărută mâna.

Regele o pofteste să șadă în jilțul de barșon.

„Acum mă întrebați înălțate împărate — zice nana — și eu voi răspunde ce doriți“

Regele o întreabă de unde e și de năcazurile ei de acasă.

Ea îi spune că e din Lemnia de lângă Jibou și Surduc, cum a avut un bărbat bețiv, care tot căra dela casă la crișmă. „Nici bani de sare nu dădea Gheorghe, Dumnezeu să'l ierte acolo unde-i“.

Regele făcea din cap cu multă milă.

„Apoi ce vești din Ardeal, mamă Evă?“ — întreabă Regele Carol.

— „Nu știu înălțate împărate, că eu de mult am venit de acasă.“

— „Știi D-ta că la D-voastră în țară e bătaie mare?“ — zice Regele.

„O fi, înălțate împărate, că așa mi-a spus și boierul. Dar bătaia nu va fi chiar în țară, căci eu așa știu, că bătaia se începe la graniță“ — răspunde nana.

„Cam așa, cam așa“, zice Regele, zimbând cu bunătațe.

„Dar ce zici D-ta, mamă Evă, dacă ne vom porni noi către Ardeal, putea-vom merge până la Jibou și Surduc?“

ș. a., așa că ploaia care se descarcă aproape zilnic, a început să putrezească în câmp grâul adunat, plus ploaia ce se descarcă zilnic. Dar o altă pagubă că mulțimi de șoareci ce s'au ivit în câmp fac o altă pagubă, căci pe unele locuri au prădat grânele de tot, numai paiele au mai rămas, dar știe Dumnezeu când se vor vindeca vitele, ca să-l putem aduce acasă, așa că celce nu putrezește de ploi, îl pradă șoarecii de tot.

O altă bătaie dela Dumnezeu s'a descărcat asupra acestei comuni în ziua de 20 August: o furtună cu grindină cum nu s'a mai pomenit de mult, cucuruzele toate le-a doborât jos vântul și grindina, dar norocul că la grâne n'a ajuns că a trecut peste imaș, unde a trântit mai multe șuri.

Ne bucurăm că ne-a dat Dumnezeu anul acesta bucate mai multe ca în alți ani, dar iată tocmai când să băgăm în gură, Dumnezeu iară ni-le ia, semn că nu suntem vrednici de mai bine, căci nu mai suntem cu credință către Dumnezeu, posturile nu le mai postim, ba nici Vinerea și Miercurea, Biserica foarte rar o cercetăm, în Dumineci și Sărbători în loc de Biserică mai bine mergem la câmp la secerat, sau la adunat fân în clacă, apoi seara jocuri și petreceri toată noaptea. Dar vedeți că nimic nu plătește acel lucru din Dumineci și sărbători, căci pedeapsa lui Dumnezeu s'a descărcat asupra noastră și ni-se prăpădește recolta acolo în câmp.

Deci ar fi bine să ne trezim odată din aceea amorțea, să lăsăm lucrul în Dumineci și sărbători, ci când sună clopotul Duminecă dimineața și în sărbători, să alergăm la sf. Biserică, să ascultăm sf. Liturgie cum și pildele și învățăturile preotului, care în fiecare Duminecă și sărbătoare spune câte-o învățătură, și să ne rugăm lui Dumnezeu, să nu lucrăm când nu se cade, dar durere că noi nu-l ascultăm, cum nici sf. liturgie, femeile vorbesc și se uită la podoabe una la alta, aproape nu ascultă sf. rugăciune.

Deci a sosit timpul să ne trezim odată din amorțea și să zicem, Doamne iartă-ne păcatele și te îndură spre noi. V. MARA.

— „Dacă veți trece munții apoi ajunge-ți până la Surduc, — răspunde ea, — dar dacă vor veni Ungurii până la Ploești apoi trebuie să plecați de aci“.

Regele Carol a răs din toată inima de vorbele nanei Eva. Au răs și ghegeneralii cu hohot.

„Apoi să știi mamă Evă, începe Regele, că Ungurii n'o să vină niciodată la Ploești. Dar dacă ne pornim noi către Ardeal, nu ne oprim până la Jibou și Surduc. De acolo apoi nu ne mai mișcăm“.

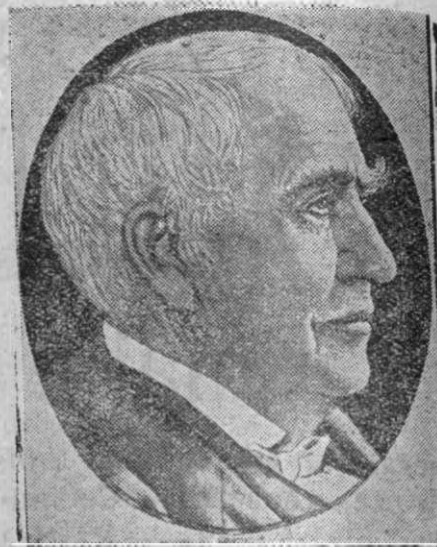
Vorbele nanei Eva s'au împlinit căci Ungurii de fapt au intrat în Ploești și armata română a trebuit să plece. Dar și cuvintele Regelui Carol le vedem împlinite astăzi, căci armata română a pus piciorul în Jibou și Surduc și de aci nu mai pleacă niciodată.

De rămas bun și ca mulțumită pentru cina cea bună, Regele Carol și-a scos punga de piele de cerb și i-a dat nanei Eva bani noui-nouți, să-și cumpere o vacă cu lapte.

Nana Evă e fericită și azi, că a stat față'n față cu Maiestatea Sa Craiul Țării Românești și amintirile ei și le răsucește în tortul ce se desprinde încetul cu încetul din caierul de care numai moartea o mai desparte.

Dr Iuliu Florian

Citiți „UNIREA POPORULUI“

Cel mai mare inventator al lumii este fără îndoială Thomas Alva Edison din America, a cărui fotografie o dăm aici. El este acum foarte greu bolnav de aprindere de plămâni și, fiindcă este de 82 ani, cu greu va putea scăpa. Incolo el ar lucra și acum și nu poate suferi doctorii cari îl țin cu sila în pat

Cum era să capete uniții din Oravița popă neamț la 1867?

Unirea la Oravița s'a făcut la anul 1864.

Ea s'a făcut așa, că bieții români ne mai putând suferi volniciile preoților numiți de episcopii sârbești de Vârșet, au auzit că în alte părți lumea părăsește pe sârbi și trece la episcopul român unit la Lugoj. Din întâmplare iată că vine la Oravița, pentru a-și cerceta socrii, protopopul unit dela Bocșa în primăvara anului 1864. O deputațiune aleasă de oameni merge la el, cerând să le arete, care e calea pe care ar putea ajunge și ei la unire? Protopopul, cu numele Mihai Jianu, ajuns mai târziu canonic la Lugoj, le-a arătat, cum să facă cerere de primire la Lugoj. În urma acestei cereri, episcopia dela Lugoj a încredințat afacerea protopopului dela Ticvaniul mare, Demetriu Rusu, care, se vede, nu a prea băgat în seamă toată mișcarea și a scris episcopiei că nu face nici o treabă. Auzind despre aceasta orăvicienii, au trimis o deputațiune la Lugoj, arătând că ei nu se lasă de gândul de a se uni, să le dea om care să le umble în rând. Așa apoi episcopia a încredințat toată treaba preotului al 2-lea din Ticvaniu mare, Alexă Bordan, foarte însuflețit pentru unire, care și el nu demult trecuse dela ortodocși cu întreaga comuna Cacova, dar durere, comuna au reușit sârbi să o strice dela unire, el însă a rămas la Ticvaniu. Acesta a fost rânduit de episcopie să se mute deocamdată la Oravița și să aducă în rând noua parohie. A trecut el mai multe sate la unire, între altele Greovațul, Jitinul, Marcovațul, Mărcina, așa că lui este a se mulțumi constituirea protopopiatului Orăvitei.

A stat Bordan la Oravița trei ani, a pus unirea în picioare, dar îi era tot dor de parohia lui (tot el organizase și Ticvaniul mare). O slăbiciune avuse bătrânul, că nu-i prea plăceau socoțiile. Nu făcea el sămădaș cu curatorii. Toți banii ce se adunau Dumineca cu tasul la biserică, curatorii îndată după slujbă îi și cheltuiau, (dar nu pe lucruri sfinte).

Destul că la anul 1867 Bordan a fost lăsat să meargă înapoi la Ticvaniu, iar la Oravița a fost numit de paroh și protopop, Ion Madincea dela Ilișie. Cât ce au auzit ortodocșii că e numit acesta, au început a turbura poporul, spunând că acum capătă preot un neamț, care le va sluji după legea neamților, cum și sunt două sate românești în Banat: Dulciu și Slatina (Români de ritul latin, romano-catolici).

Cum s'a putut scoate vestea aceasta? Aşa, că în anul 1863, fiind Madincea teolog, proto-popul catolic dela Oravița se îmbolnăvise, și chiar de ziua crucii, hramul bisericii de colo, nu era cine să țină predica. Cum Madincea știa bine nemțește, a fost rugat el să predice și a făcut-o. Atât le-a trebuit ortodocșilor, ca să spună acuma: Aia a stat la slujba nemțească, a predicat acolo, că doar chiar și dascălul ortodox l-a văzut și auzit...

Destul că în ziua de sf. Maica Paraschiva 1867 Madincea mergând la Oravița, să iese în primire parohia, i-se spune că poporul iacă din ce pricină e turburat. Necăjit bietul om merge atâ la Bordan, dela care avea să primească parohia. Ii spune ce a auzit și îl întreabă ce e de făcut?

— Nu-i nimic, zice Bordan, las' numai pe mine!

Și chiemând un pandur, îl trimite la Lizi Pitărița și la Maria Taitoana. Aceste erau cele mai bisericose femei, de multe ori se folosea popa de ele. Sosind ele, le spune Bordan: voi mergeți printre oameni și-i întrebați, ce se sfătuiesc așa cete-cete, înainte de liturgie. Dacă vor zice că episcopia dela Lugoj le-a trimis un preot neamț care vrea să-i întoarcă și pe ei la legea nemțească, voi ziceți: cum puteți crede așa ceva despre un om, pe care nici nu l-ați văzut încă. Ci haideți să ne adunăm la sf. Liturgie, să vedem că preotul nou ce slujbă face? Dacă face slujbă latinească, atunci să-i întoarcem spatele, dar dacă va sluji românește, atunci nu putem avea nimic cu el.

Zis și făcut.

La 10 ore se începe slujba, fiind de față popor mult, care nu încapă în capelă, slujba se face afară. La început se face predarea parohiei. Preotul Bordan începe să vorbească.

— Oameni buni — zice el — iar a tunat boala în voi. Ascultați de bărfelile dușmanilor, cari zic că preotul acesta tinăr, pe care vi l-a trimis episcopul dela Lugoj, ar fi neamț.

Și fiindcă oamenii din Oravița toți au nume de batjocură, începe a-i striga pe rând:

— Măi Scrijală!

— Aici, răspunde el.

— Vino 'neoace!

— Măi Caigane!

— Aici!

— Vino 'neoace!

— Măi Raina!

— Aici!

— Vino 'neoace!

— Măi Tandală!... Măi Păsulă!...

Și așa pe rând îi adună pe toți cei mai de seamă în jurul mesei de altar, apoi începe să le spună:

— Cunoseut-ați voi pe popa Toma din Ilidie?

— Cunoseut, răspund ei.
— Spuneți dară aici în fața poporului adunat: ce a fost acela: român ori neamț?
— Român, răspund ei. Și încă ce român! strigă unii!

— Auziți, mă, ce spun ceice au cunoscut pe popa Toma din Ilidie! Dar acum vă întreb pe voi, să-mi răspundeți mie: din român poate ieși neamț? Poate mărul să facă pere? Poate cănele să nască măt? Așa și din popa Toma, român înflăcărat, numai român a putut să iasă. Altcum ascultați-l pe el, cum vă grăiește!

Și a început să le țină vorbire Madincea, apoi s'a continuat cu slujba, la sfârșitul căreia poporul a rămas cât se poate de mulțumit. Iar Madincea, precum însuș scrie, a căutat să se îmbrace așa cum era moda la popii orientali de acolo, și-a lăsat părul să-i crească și barbă lungă, în cap purta pălărie, cât o roată de plug...

După memoriul canonicului Madincea, comunicat de:

Dr. Nicolae Brânzeu

Târgurile săptămânii

Luni, 23 Septembrie: Seliștat, j. Târnava Mare.

Marți, 24 Septembrie: Ucea de jos, j. Făgăraș; Mehadica, j. Severin; Papiu Ilarian, j. Turda; Periamoș, j. Torontal.

Miercuri, 24 Septembrie: Venetia de jos, j. Făgăraș; Dridif, j. Făgăraș; Aleșd, j. Bihor; Mediaș, j. Târnava Mare; Mânărade, j. Târnava Mică; Bocșa Germană, j. Caraș; Timișoara.

Joi, 25 Septembrie: Abrud, j. Alba; Hida, j. Cluj; Săcărâmbu, j. Hunedoara; Vărădia, j. Arad.

Vineri, 26 Septembrie: Bihor Bajul Mare, j. Bihor; Copăcel, j. Făgăraș; Târgul Lăpușului, j. Someș; Monor, j. Năsăud; Carei-falău Mare, j. Torontal; Poplaca, j. Sibiu; Sic, j. Someș.

Sâmbătă, 28 Septembrie: Brețcu, j. Treascaune; Ghioroc, j. Arad; Luduș, j. Sibiu; Reteag, j. Someș; Odorheiu; Blaj, j. Târnava Mică.

Duminică, 29 Septembrie: Miercurea Ciucului; Atid, j. Odorheiu; Băiasprie, j. Satumare; Sălașul de sus, j. Hunedoara; Ilia, j. Hunedoara.

Pentru restanțieri

Ne apropiem cu pași repezi de toamnă. Fiecare cetitor al nostru ajunge la câțiva bănișoari, mulți puțini, dupăcum îi este starea.

Înainte de a vă face plătirile, vă rugăm să vă gândiți la datoria pe care o aveți la gazeta noastră, care v'a tot păsuit cu plata.

De acuma nu mai putem păsui pe nimenea. Oricât de greu ne-ar veni, vom fi siliți să nu mai trimitem gazeta decât aceluia cari sunt în rând cu plata abonamentului.

Nu credem să mai fie altă gazetă care să fi așteptat atâta cât a noastră. Dar acuma ne strâng și pe noi din toate părțile, așa că și noi vă rugăm să ne trimiteți numai decât abonamentele restante.

Nu răsplățiți, vă rugăm, binele cu rău, și nu ne siliți să întrebuițăm alte mijloace de încasare, neplăcute atât pentru noi cât și pentru Dvoastră.

Trei copii deodată. Soția lui Dumitru Nencof din Silistra (Dobrogea) a dat naștere la trei copii gemeni. Atât mama cât și copiii sunt deplin sănătoși.

Cercul cooperatist „Blajul”. În ziua de 1 Septembrie s'a înființat la Blaj cercul cooperatist „Blajul”, sub președinția p. canonic Ștefan Roșianu, având de secretar pe dl Toma Cocișiu, directorul școlii primare de stat din Blaj. Au luat parte la această adunare 44 de reprezentanți ai cooperativelor din jud. Mureș și Târnava-Mică. Din partea oficiului național al cooperăției române au fost de față dnii: secretar general G. Mladenatz, inspectorii generali Gh. Constantinescu și Ol. Eăescu, și subinspectorii Ilie Codreanu și Gh. Ciurescu, federala „Zorile” din Luduș fiind reprezentată prin dl I. Modrigan, parlamentul prin dl deputat Augustin Popa, iar Camera de agricultură prin dl consilier Boeru.

Prin înființarea acestui cerc Blajul a ajuns în fruntea cooperativelor din județele Mureș și Târnava-Mică.

Colonizările în Ardeal. În județul Timiș-Torontal au fost aduși (colonizați) din Jugoslavia 1177 plugari români, în județul Arad 1026 plugari din județele Turda și Hunedoara, precum și din Ungaria și Jugoslavia. În județul Bihor 876 moți aduși din Munții Apusei. În județul Sălaj 707 din județele Satu-Mare, Turda și Bihor. În județul Sătmar 613 din diferite județe. Cu totul au fost deci colonizați 4339 plugari români.

S'au mai aprins două sonde la Moreni. Sonda sau fântâna de petrol dela Moreni arde într'una. Oricât au încercat s'o stângă, n'au putut-o. Inginerilor le este teamă că focul va arunca afară din pământ țevile, și atunci petrolul aprins va stropi în toate părțile și se vor aprinde și alte sonde. Atunci apoi s'a isprăvit cu petrolul românesc. În vreme ce inginerii se socotesc, cum se stângă sonda, s'au mai aprins alte două sonde, cari însă nu sunt primejdiosse și se vor putea stinge în câteva zile.

Hoșle la drumul mare. În 27 August, venind doi Crișeni pe ziua de 28 la târgul de țară dela Câmpeni după oi, unul avea la sine 136,000 mii lei, au pornit dela Halmaji peste munte, fiind calea cu mult mai scurtă. Când au ajuns aproape de muntele Găinii, le-au ieșit în cale din pădure trei hoști înarmați cu revolve și i-au tras vre-o câteva focuri celui cu banii. Cel mai tiner, care era de 26 ani, a scăpat cu viață și a fugit până în comuna Albac, unde a dus vestea jandarmilor, că soțului său, omorât în pădure, i-au luat hoștii toți banii și că zace acolomort. Jandarmii fac cercetările, atât cei din Albac cât și cei din Halmaji.

Icoana aceasta înfățișează o mulțime de Germani din orașul Mandjuli din Mandjuria, cari fug de groaza războiului ruso-chinez. În acel oraș au fost mai multe ciocniri între Chinezii și Ruși. Un fotograf german a luat în chip fuga acestor germani, cari își caută alt adăpost și altă patrie.

Statul păgubit cu 15 miliarde lei, fiindcă nu se pot încasa dările. Dl Teianu, secretar general al Ministerului de finanțe, a fost trimis de guvern să cerceteze administrațiile financiare din județele țării, și să raporteze, cum se pot încasa dările. D-Sa a constatat că administrațiile financiare poartă vina pentru că nu s'au încasat dările regulat. Peste 15 miliarde lei au rămas neîncasați, și aceste dări nici nu se vor mai putea încasa. Ministerul de finanțe a și poruncit pentru aceasta, ca toți funcționarii cari poartă vina acestei mari pagube să fie aspru pedepsiți.

O bombă la un banchet. Banchet se numește o masă mare pe care o dau în cinstea cuiva. Un astfel de banchet au aranjat la Nissa și foștii luptători italieni. Cineva de afară a aruncat o bombă în odaie, care, explodând, a omorât doi oameni și a rănit unsprezece, între cari și o femeie cu un copil. Încă nu s'a dat de urma păcătosului.

Fostul președinte al Statelor-Unite din America de Nord dl Calvin Coolidge s'a apucat să-și scrie impresiile pe cari și le-a câștigat ca președinte al Statelor-Unite. Marile ziare americane s'au grăbit să i-le publice și una dintre ele i-a dat 200 mii dolari pentru ele. Ca președinte al Statelor-Unite primea o plată de 37 mii de dolari la an, iar ca ziarist aproape de 6 ori pe atâta.

Se înțelege dela sine că așa ceva numai în America e cu putință, unde ziaristii câștigă bani până-i lumea, și nu mor de foame ca la noi.

Au mâncat carne de câine turbat. În satul Preran din Cehoslovacia locuitorii au împușcat un câine turbat. Cadavrul l-au lăsat însă neîngropat. Un muncitor, trecând pe lângă cadavru, neștiind că a fost turbat câinele, l-a dus acasă și l-a mâncat împreună cu soția și cu cei 8 copii ai săi. Spre noroc un copil a spus altui copil despre mâncare, și astfel, auzind primăria, i-a trimis pe toți 10 la spital.

Medicul a înnebunit în cursul operației. În orașul Cașovia din Cehoslovacia un medic era să opereze la spital pe un bolnav. În cursul operației doctorul însă a înnebunit. Ceilalți medici i-au scos din mână numai decât cuțitul, dar a fost prea târziu, bolnavul a murit în urma operației.

Mare foc la Soroca. Un foc năpraznic s'a iscat în ziua de 5 Septembrie în orașul de pe malul Nistrului, Soroca. În patru ore acest foc a mistuit 38 de locuințe sub privirea neputincioasă a pompierilor și locuitorilor, fiindcă n'aveau apă cu ce să stângă. Sute de familii au rămas fără de adăpost, pagubele se urcă la 120 milioane lei.

Un car de fân aprins trece pe străzile orașului Turda. Țăranul Andrei Goncei din Turda nouă își căra fânul acasă. Sluga, care mâna boii, și-a aprins o țigară, iar chibritul l-a aruncat, din neîngărire de seamă, în fân. Fânul s'a aprins, dar sluga n'a băgat de seamă primejdia decât atunci când focul a cuprins întreg fânul. În desnădejdea sa el a fugit, boii, sperându-se, au luat-o la fugă, așa că focul fugea pe stradă în mijlocul orașului. În sfârșit boii n'au mai putut fugi, focul i-a părțit și pe ei, și au căzut morți pe drum. Sluga s'a ascuns în cimitir, și, de frica pedepsei, s'a spăzurat.

Un cantor ucis. Șase feciori din comuna Tăurenii, jud. Turda, au încercat într-o noapte să ture pepeni din grădina cantorului din comuna Valea Lungă, același județ. Cantorul, observându-i, i-a provocat să se depăr-

teze numai decât. Atunci cei 6 feciori au omorât pe cantorul, apoi au ridicat cadavrul și l-au așezat lângă o căpiță de fân a vecinului. Cei 6 feciori au fost prinși, iar jandarmii i-au silit să iea parte și ei, legați în cătușe, la înmormântarea cantorului.

Un copil omorât de o stâncă. În ziua de 5 Septembrie, la ora 10 și jumătate, Ioan Dobra și cu fiul său Dumitru, de 13 ani, s'au dus să scoată piatră din baia dela marginea orașelului Kuskul din județul Constanța. În vreme ce lucrau la scoaterea pietrei, un bolovan de vreo 300 kgr. s'a deslipit din mal și, căzând în spatele copilului, l-a strivit, omorându-l într-o clipită.

Ciorile și corbii au năpădit asupra ogoarelor basarabene. În regiunea Petricani, jud. Lăpușna, din Basarabia, numeroase stoluri de ciori și corbi au năpădit asupra câmpurilor, nimicind sămânăturile. Țăranii au cerut ajutorul prefecturii.

Fabrică de muniții sărită în aer. Nu se știe din ce cauză fabrica de muniții din Montechiari, lângă Brescia, în Italia, a sărit în aer. Până acuma au fost scoși de sub dărâmături 18 morți. În clipita exploziei se aflau în fabrică 120 persoane. Cei cari n'au fost omorâți sau răniți, au fugit îngroziți în împrejurimile fabricii. Dărâmăturile au sburat la depărtare de câteva sute de metri.

Osândirea celnică a ucis pe avocatul Vlaicu din Bistrița. În ziua de 8 Ianuarie 1929 proprietarul sas Theimann din Monor a ucis, cu două focuri de revolver, pe avocatul Dr. Iuliu Vlaicu din Bistrița, pentru că i-a licitat întregă averea și voia să-i iea și casa. Theimann a fost osândit la 15 ani temniță.

Doi copii inecați. Copiii Alecu și Matei Anibal din comuna Tutora, județul Iași, se jucau la marginea Prutului. Impingându-se, au căzut amândoi în Prut și s'au înecat.

† Augustin Ossian protopop gr.-cat, în *Supurul-de-Sus*, după o îndelungată boală, suportată cu resignare creștinească, provăzută fiind cu sfințele taine ale moribundilor, și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului, la 2 Septembrie 1929, în al 72-lea an al vieții și 46-lea al preoției și fericitei sale căsătorii. În mormântarea a avut loc în ziua de 4 Septembrie. — În veci amintirea lui!

Tipicul săptămânii XVIII după Rusalii

22 Septembrie 1929, Duminică I după înălțarea Sf. Cruci.

Sâmbătă seara, la Doamne strigat-am... 10 stihiri, 4 ale învierii v. 1 și 6 ale sfinților zilei din Mineiu. Mărire și acum dogmatica v. 1. *Intrat. Lumină în... Prohimenul zilei. Stihoauna învierii v. 1. Acum slobozăste...* Troparul înv. v. 1. Deslegare.

Duminică dimineața, la Dumnezeu este Domnul... Troparul învierii v. 1. Stihologiile învierii v. 1. Troparele mari ale învierii v. 5. Ipacoiu și Antifoanele (treptele) v. 1. *Toată suflarea...* Evanghelia învierii VII. *Învieria lui Hristos...* Ps. 50. Mărire... și celelalte la locul lor. Rugăciunea preotului. *Catavasiile Bunevestiri* » Deschidevoiu gura mea... După catavasia III sedelnele sfinților zilei din Mineiu, după catavasia VI condacul și icosul învierii v. 1. *Luminătoarea învierii VII.* Laudele învierii v. 1. Mărire stihirea evangheliei învierii, și acum » Preabinecuvântată ești... Doxologia-Mare.

La sf. Liturghie ale învierii v. 1.

Duminică seara (inserat comun), toată rânduiala din Mineiu (23 Septembrie, zemislirea Sf. profet Ioan Botezătorul).

Animale păgubitoare

— Hârciogul —

Hârciogul e neam cu șoarecele și cu șobolanul. Părul de pe spate este de culoare galbenă surie, pe pânțele este negru, iar pe laturile corpului și ale capului este albicios. Culoarea părului seamănă mult cu locul pe unde trăiește, de aceea dușmanii îl observă cu greu.

Hârciogul trăiește pe câmpii. Ii place mai ales prin ogoarele cu cereale. Aici își sapă cu ajutorul ghiarelor dela picioare o vizuină adâncă și întortochiată. În fundul vizuinei, la adâncime de vreo 2 metri, are culcușul, cupțușit cu paie mărunte. Dela culcuș conduc afară două găuri, una pentru intrare și alta pentru ieșire. În legătură cu culcușul mai are și a treia gaură, care conduce la magazia cu mâncare.

Hârciogii tineri au numai o magazie cu mâncare. Cei bătrâni au câte 3—5 magazine.

Lupta dintre Jidovii și Arabii din Palestina ține într-una. Oricât se sbat Englezii să-și împace, nu pot, că dușmănia dintre aceste două popoare este neîmpăcată și veche. Arabii se războiu sfânt împotriva Jidovilor. Jidovii de altă parte sunt mai puțin războinici, cei mai mulți fug și se refugiază, că fuga-i rușinoasă dar sănătoasă. Icoana noastră înfățișează fuga familiilor jidovești din partea mai amenințată a vechei lor capitale, Ierusalimul.

Măncarea din magazii o adună de pe

camp.

Cea mai aleasă mănăcare a hârciogului e grâul, orzul și secara. Când acestea sunt coapte, iese la cules. Apleacă cu picioarele dinainte paiele și rupe cu dinții spicele. Scoate grăunțele din spice și cu limba le vâră în celea două buzunare mari pe cari le are deoparte și de alta a gurii. Când buzunarele sunt pline, pleacă acasă și așează în magazie. Într-o magazie poate așeza până la 25 kilograme de grăunțe. Grăunțele cerealelor îi plac și din cauza, că fiind uscate, nu se strică în vreme de iarnă. Și mănăcarea din magazii, e mai ales pentru zilele grele de peste iarnă. Când nu găsește destule grăunțe, adună și rădăcini și chiar și sfeclă.

Se spune, că mănăcă și fructe, mai ales primăvara. Ii place chiar și carnea, de aceea adeseori prinde și câte un șoarece, o șopărlă sau vre-o larvă de insectă. Când și-a adunat destulă mănăcare pentru iarnă, se retrage în culcuș, astupă ieșirile vizuinei și stă acolo până primăvara. Pentruca să mai cruțe și să-i ajungă mănăcarea până vin zilele călduroase, petrece o parte din iarnă și în amorțire.

Hârciogului îi place singurătatea. Bărbătușul nu locuiește în acelaș culcuș cu femeiușca numai pe vremea împăcherii. Culcușul femeiuștii se deosebește de al bărbătușului prin aceea, că are mai multe ieșiri, pentruca puii pe vreme de primejdie să poată scăpa cu ușurință.

O femeiușcă fată de două ori într'un an, câte 4—16 pui. Puii se împărechează și se înmulțesc numai în anul al doilea.

Hârciogul este un animal foarte curajos. Se prinde la luptă cu câinii și atacă chiar și pe om. Dacă te-a prins cu dinții, cu greu te mai lasă.

Se atacă și unul pe altul și își atacă și puii. De aceea îndată ce puii au crescut mari, se despărțesc de mamă și își fac culcușuri deosebite.

Hârciogul e un animal păgubitor. Nu ne aduce pagube numai adunând grăunțe multe pentru iarnă, ci și mănăcând peste vară și împrăștiind, când adună, mai ales, că adună numai grăunțele bune și frumoase, iar pe celelalte le aruncă.

Din cauza pagubelor ce le aduce, hârciogul trebuie stărpit. Ulii, buhele, corbii, dihorii și nevăstuicile stărpesc mulți hârciogii. Cel mai mare stărpitor al hârciogului însă trebuie să fie omul, căci lui îi pricinuește paguba cea mai mare.

Stărpirea se poate face săpând pământul până la culcuș și la magazia cu mănăcare de unde scoatem afară hârciogul și îl omorâm. În felul acesta putem folosi chiar și grăunțele adunate în magazii.

Afară de aceea se mai obicinuește să se pună curse la ieșirea din vizuină, unii mai pun și otravă la ieșirea din vizuină, ori umplu vizuinile cu apă.

Dacă s'au prăpădit dintr'un ținut, cu greu se mai sporesc, căci hârciogii nu emigrează dintr'un loc într'altul.

În Elveția, în Franța și în Anglia s'au prăpădit cu totul. Chiar și în Germania sunt ținuturi unde nu se mai găsește nici un hârciog.

Pielea hârciogului se poate folosi la căptușitul vestmintelor așa că ostăneala împreunată cu prinderea lui poate să fie răsplătită și în felul acesta.

Ion Popu-Câmpeanu.

Plugari, grăpați și tăvălugiți semănăturile!

Dacă mi-a venit lesne să vă îndemn în scrisoarea întâia să întoarceți miriștele mai repede, și în scrisoarea doua să semănați sâmânță aleasă, apoi, trebuie să vă mărturisesc, că nu-mi vine de loc ușor să vă îndemn, acum în scrisoarea a treia, să grăpați și să tăvălugiți semănăturile.

Poate că unii veți zice: „d'apoi altă treabă n'are Ministrul decât să ne învețe, el pe noi, „grăpatul și tăvălugitul“?

Ba am eu și alte treburi, frați plugarii! Dar greu îmi vine să cheltuesc atâția bani ai Statului cu semințe bune, cu mașini și unelte, cu slujbași și câte altele; și să nu-mi stea sufletul în tihnă că plugarii fac, ori nu fac, și ei tot ce trebuie, ca să iasă din pământ o roadă mai bogată și mai frumoasă.

Nu mi-ar părea rău deloc să nu aveți nevoie de sfatul meu.

Dar să nu vi-se pară că e lucru de nimic un grăpat bun — și repetat cât mai des — și tăvălugitul la timp. O știu asta Bănățenii și plugarii înțelepți din unele colțuri ale țării, iar eu vreau să o știu toți plugarii de pretutindeni.

Toți știți că după semănat, trebuie grăpat. Dar nu toți știu cât e de bun grăpatul chiar înainte de semănat, și după ce semănăturile au răsărit; și mulți alții habar n'au că trebuie grăpate și livezile de fânețe, lufernele și trifoiurile. Pentruca ei nu înțeleg rostul grăpatului; știu doar atâta, ce s'a pomenit dela Adam și Eva, că grapa vine după plug să îngroape sâmânța, cu niște târșuri de mărăcini, cum o da Dumnezeu.

Rostul grapei e însă cu mult mai mare. Ea e pentru pământ ceea ce e peptenele pentru capul omului și țesala pentru pielea calului.

Pământul trebuie grăpat și înainte de semănat: grapa netezește, îndreptând greșelile aratului, sfărâmă bulgării, mărunțind brazdele, scoate și adună rădăcinile de pir, pălămidă, bozi, rămășițele miriștelor, mărăcinii și bălăriile cari trebuie trase la margine și arse.

Cu îngrijire trebuie să se grăpeze și după semănat: ușor cu grapa de mărăcini pentru semințele mărunte ca cele de trifoi și lucernă, precum și în urma mașinelor de semănat ca să mai acopere ce-a rămas d'asupra; și mai adânc și mai apăsat, cu grapa de fier, ori de lemn cu dinți de fier, pentru grâul (orzul și ovăsul) care a fost semănat cu mâna (căci dacă l'am grăpa cu grapa de mărăcini, grăunțele nu s'ar acoperi bine, ori s'ar aduna la un loc prea mult).

Dar grăpatul trebuie dus înainte și după ce semănătura a mai crescut, și acest lucru puținii săteni îl cunosc.

Se trece cu grapa cu dinți de fier prin grâul crescut ca de o palmă, (toamna, înainte d'a veni înghețul, or primăvara); se grăpează și porumbul răsărit și alte semănături; firește că unele fire sunt date afară, dar prea puține, și ele nu înseamnă nimic pe lângă marele folos al celor rămase în urmă: aerisire, ruperea coajei pe care o prinde fața pământului, și păstrarea umezelii.

Stăruesc mult asupra păstrării umezelei în pământ, pe care o aduc arăturile dese și mai ales grăpările și mai dese. Pământul este ca zahărul: sugă apa — de sus în jos când plouă — și de jos în sus când e secetă. Cu cât e mai bolovănos și mai nemuncit, cu atât se prind în el găurele subțiri și lungi (ca firul de păr) prin care umezeala se scurge de jos în sus (în aer). Munca deasă a pământului și grăpatul des rupe acele găurele lungi, duce aer

A treia scrisoare către plugari

mult între particulele mărunțite ale pământului și astfel se împiedecă uscarea.

O veche zicătoare spune: „nu te uita înapoi pe urma grapei“. Asta înseamnă să nu te sperli când vei vedea grâul ori porumbul înmulțit și răvocit de grăpă; vino peste o săptămână și o vezi că râde de bucurie ca copilul după scaldă.

Aceasta este pricina pentru care și fânețele trebuie grăpate cu grapa cu dinți de fier îndată după cosit, ori primăvara când începe să crească iarba: pământul scărmanat se aerisește, sâmânța scuturată din floare se acoperă, mușuroaiele se netezesc, mușchiul care cuprinde câte odată fâneța se desprinde și se scărmană. În multe părți, pentru livezi se aduc grape anume făcute, cu dinți mai mărunți și cu încheieturi mai dese, ca să se târască ca șarpele după forma pământului.

Un grăpat bun primăvara, peste ogorul de toamnă, adeseori ne scutește de o arătură. Numai ogoarele de toamnă nu trebuie grăpate, ca să cuprindă gerul iernei bulgării pe toate părțile: să-i degere și să-i mărunțească.

Și ca la orice lucru, trebuie băgare de seamă cu privire la timp și la felul pământului: să nu fie nici prea umed, nici prea uscat; iar la pământurile grele: îndată după arat, când înfloresc brazda.

Și acum să vedem ce-i cu tăvălugitul.

D'asa ceva, pe la sătenii noștri, mai ales cei din vechiul regat, nu se prea pomeneste. Când am fost în Cehoslovacia, acum vreo doi ani, n'am văzut plugar fără tăvălug: ori un trunchiu rotund de lemn (de ulm sau stejar) cu două cuie la capete, ori un sul de fier rotund sau cu discuri, ori cuie pe el; ori 2—3 bucăți de sul legate unul de altul. Cât despre munca și roada pământului acolo, față de aici, nici nu poate fi asemănare, măcar că la ei pământul e sărac de tot. Ei îngrijesc de pământ ca mama de copil și fac tot ce trebuie ca să aibă spor la roade. Iar tăvălugitul e tot așa de prețuit ca aratul și săpatul la noi.

Tăvălugesc pământul și înainte de semănat și după semănat, și toamna și primăvara, ori numai câte odată, după cum e nevoia și după cum e pământul.

Înainte de semănat, tăvălugesc cu tăvălug cu dinți, ori cu discuri, pentru a sfărâma bulgării (când s'a arat pe secetă) și pentru a netezi pământul. După semănat: cu tăvălugul neted, pentru a apăsa pământul pe sâmânță, ca să-i fie cald și umed și s'o apere de vânt și de gerul iernei.

Pământul este pentru sâmânță ca haina pentru corpul omului: la vânt și la frig ținem haina strâns; așa face tăvălugul: strânge haina (pământul) de corp (firul de grâu). Acest lucru e folositor mai ales la semințele mărunte rămase pe deasupra. Semănătura tăvălugită iese din pământ cu câteva zile mai repede, fiindcă tăvălugitul lipește sâmânța de pământ și atrage apa de jos în sus spre sâmânță.

Iar primăvara după îngheț, tăvălugul strânge iarăși pământul degerat la rădăcina smulsă ușor de ger dela locul ei. Înfrățirea grâului și păstrarea umezelii se ajută prin tăvălugit.

Când semănăturile cresc prea repede și e nevoie să le întârziem creșterea, se trece iarăși peste ele cu tăvălugul — și treaba e gata: până să-și vindă la loc, se luptă câteva zile cu viața. Și la tăvălugit însă, ca și la grăpat, tre-

buie ținut seamă de vreme și de loc. Timpul cel mai potrivit e când pământul e bine svântat. Dacă e umed, tăvălugul lipește semințele de el și pământul prinde coaje. Câteodată se pune în urma tăvălugului (ușoară, cu dinții înapoi, ca să nu lase coaje și să împiedice astfel uscarea).

Tăvălugul folosește mai ales pământurilor ușoare (la cele grele cari țin apă, le poate chiar vătăma).

**

Și acum, frați plugari, sunt încredințat că nu vă mai mirați, că v'am scris în această scrisoare, cât de folositor e: să grăpați și să tăvălugiți pământul.

Tare aș fi bucuros să știu, care vă hotărâți s'o faceți d'aci în colo, așa precum se face de orice plugar luminat în țările înaintate.

Iar dacă din o sută ar face-o numai unul, eu aș fi mulțumit, că producția țării a sporit cât de puțin de pe urma minții lui și că dela el ar lua pildă mâine și cei cari astăzi sunt ca Toma Necredinciosul: „Nu cred — până ce nu văd“.

I. MIHALACHE
Ministrul Agriculturii.

Și încă un lucru, nu mă rabdă inima să nu vă îndemn, acum când închei această scrisoare: când isprăviți arătura, trageți brazde drepte și frumoase la capătul locului, să-i stea și bine. Sunt unii cari isprăvesc o brazdă scurtă, alta lungă, alta în mijlocul drumului, de parcă-ți zgârle ochii când te uiți la arătură. O fi lene, o fi neștiință, o fi nesimțire, nu știu. Dar pământul cere să fie și el frumos — și cui îi place frumosul, dă dovadă că e om cu simțire.

I. MIHALACHE

Semințe și Mașini Agricole

Toți plugarii din județul Târnava Mică sunt rugați să celească cu atențiune aceste șire

Camera Agricolă Târnava-Mică în legătură cu Consilieratul Agricol, ajutați de largul concurs al Dlui Prefect și organelor subalterne agricole și administrative, face o întinsă propagandă în județ pentru sporirea producției la marii și micii cultivatori.

Indemnăm pe săteni să se înscrie la Notariate cât mai curând posibil cu cantitățile de sămânță de grâu ce doresc să procure și cu mașini agricole, în special sămânături de tot felul, trivare de curățit semințele, vânturători, pluguri și grăpi de livezi.

Camera Agricolă ajută pe cultivatori prin sumele, ce va trece în bugetul său, și deosebit statul ajută prin subvențiuni speciale pentru semințe și mașini. Astfel se pot procura:

Sămânța de grâu cu 6 Lei 85 bani Kgramul tratată cu prafuri contra mături, sau 6 Lei 50 bani Kgr. fără prafuri, restul privește Camera Agricolă.

Mașini de sămănat în rânduri cu 12 rânduri „Pracner“.

13000 Lei în loc de 15600.—

Trivare 12000 „ „ „ „ 14025.—

Mașini de imprăștiat îngrășăminte de fabrică cu 7500 Lei în loc de 8780.—

Vânturători Kalman cu 9 site cu 5000 „ „ „ „ 6042.—

Pluguri de fier simple sau schimbătoare până la 2000 lei. Grăpi de livezi și pășuni cu 1500 Lei în loc de 1800.

Diferențele le suportă Camera Aricolă.

Stăruim să se întovărășească micii cultivatori cari se înțeleg între ei, ca rude, prietini etc., și să cumpere mașini agricole. Mașinile de sămănat în rânduri se plătesc numai prin economia de sămânță în câțiva ani, putându-se

sămăna cu 20% mai puțină sămânță decât cu mâna și în afară de cartofi, orice se poate sămăna.

Comenzile pentru mașini se fac prin Camera agricolă, și se ridică dela magazinul Agrofera din Târgul Mureș în acest an. Pentru anul viitor sperăm că putem aduce direct dela fabrică în Diciosânmărtin. Se plătește la ridicarea mașinei numai jumătate prețul și apoi la intervale de câte 3 luni restul. Este suficientă o scrisoare dela Camera pentru a ridica mașinile.

La Camera Agricolă au sosit prafuri de tratat semințele și „Pordzolul“ 150 Lei kgr. și „Abavitul“ 170 Lei kgr.

Sfătuim pe cultivatori să-și procure sămânță de grâu curată, fiind în acest an grâul efitin, și suntem ajutați de stat cu 125.000 Lei, de care sumă nu va putea beneficia județul nostru dacă nu avem cât mai curând tablourile celor ce doresc să-și procure sămânța curată și de soi bun.

O măsură părințească luată de Dl. Ministru I. Mihalache este publicarea și înprăștierea între săteni a diferite sfaturi spre raționalizarea agriculturii. Se vor distribui la Primării broșuri cu aceste sfaturi pe cari Dnii Primari, Preoți, Învățători și toți fruntași săteni binevoitori sunt obligați a le aduce la cunoștință plugarilor. Aceste sfaturi se publică și în toate ziarele mari și locale.

Despre îngrășăminte de fabrică Dl. Ministru a decis, ca cultivatorii mici să plătească numai jumătate prețul îngrășămintelor la recolta viitoare prin Camerele Agricole.

Prețul este:

Cianamida cu 19—21% azot, îngrășămintă azotosă, fabricată la fabrica Nitrogen din Diciosânmărtin, 780 lei maja și superfosfatul 18% acid fosforic, care se poate procura prin Camera agricolă 414 lei maja.

Deci micii cultivatori plătesc la recoltă pentru cianamidă lei 390 la maja și superfosfat 207 lei la maja.

Pentru micii cultivatori din acest județ avantajul de a cumpăra cianamida este și mai mare, întru cât pot lua în saci de hârtie direct din fabrică, punând în căruțe țoale, ca în caz de a se rupe sacii, să nu se risipească, și să se înprăștie imediat pe loc. În acest caz costă 750 lei maja sau micii cultivatori plătesc 375 lei maja la recoltă.

Pentru a putea profita de aceste avantaje Dnii Notari sunt rugați a face imediat tablouri despre ceice vreau să se împărțesească de aceste favoruri și a le trimite la Camera Agricolă. Se trece numele, suprafața pe care o cultivă în general; suprafața destinată însămânțării de toamnă și care urmează a se îngrășa și cantitatea la jugăr pentru care se înscrie.

Pentru un jugăr se recomandă 70—100 kgr. cianamidă și 70—100 kgr. acid fosforic, după cum este terenul de slab.

Se procedează astfel:

Cu 5—8 zile înainte de sămănat se înprăștie cianamida și se grăpează pentru a se amesteca în pământ, apoi superfosfatul se dă odată cu sămănatul. Cine nu are mașini de imprăștiat gunoi de fabrică, poate imprăștia cu mâna, ungându-se pe mâni cu ori ce fel de unsoare sau ulei, deoarece, fiind aceste îngrășăminte tari, atacă întru câtva pielea, de asemenea să se ferească a nu intra în ochi.

Președinte.

A. Boeriu.

Redactor: IULIU MAIOR.

No. 1068/1927

Publicație de licitație

Subsemnatul Portărel prin această publică că în baza deciziei No. G. 5288 1927 a judecătoriei de ocol din Blaj în favorul reclamantului firma „Eleonora Szilagyi repr. prin avocatul Dr Ludovic Enyedi pentru încasarea creanței de 2804 Lei — bani și acc. se fixează termen de licitație pe ziua de 3 Octomvrie 1929 orele 11 a. m. la fața locului în com. Blaj, la locuința urmăritului unde se vor vinde prin licitație publică judiciară și anume; Un biliard în valoare 15000 Lei.

În caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Dumbrăveni la 17 August 1929.

NICULAE BACIU

834 1—1

portărel

PENTRU ȘCOLARI

Am ghetete și pantofi bine lucrați, după ultima modă

Pantofăria BARNA

Piața I. M. Clain

(799) 5—2

De vânzare

PĂMÂNT ARĂTOR 6 jug.; 1 casă în strada Regele Ferdinand Nr. 49, o vie și o ușă de prăvălie, în bună stare.

A se adresa la:

Amalia Bartoc

BLAJ

(833) 2—3

Recoltă bună

va avea numai economul, care întrebunțează la sămănatul grâului

SUPERPHOSPHAT (GUNOI ARTIFICIAL)

Se află de vânzare, în condițiuni de plată favorabile, la prăvălia dlui

ȘTEFAN NYERGES

BLAJ, Str. Timotei Cipariu

(835) 2—?

Citiți „Unirea Poporului“